

Anca-Diana BIBIRI, Iosif CAMARĂ,
Ana Veronica CATANĂ-SPENCHIU, Maria MORUZ,
Mădălina UNGUREANU
(editori)

*Receptarea Sfintei Scripturi:
între filologie, hermeneutică și traductologie*

Lucrările Simpozionului Internațional
„EXPLORĂRI ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ ROMÂNEASCĂ ȘI EUROPEANĂ”,
ediția a XII-a, Iași, 18-20 mai 2023

Coperta: Manuela OBOROCEANU

ISSN: 2285-5580

ISSN-L: 2285-5580

e-ISSN: 2821-6415 (online)

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2023

700539 – Iași, str. Munteni, nr. 34, tel./fax: (0232) 314947

<http://www.editura.uaic.ro>

email: editura@uaic.ro

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Institutul de Cercetări Interdisciplinare, Departamentul de Științe Socio-Umane
Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”
Mitropolia Moldovei și Bucovinei
Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România

*Receptarea Sfintei Scripturi:
între filologie, hermeneutică și traductologie*

Lucrările Simpozionului Internațional
„Explorări în tradiția biblică românească și europeană”

XII
Iași, 18-20 mai 2023

Anca-Diana BIBIRI, Iosif CAMARĂ,
Ana Veronica CATANĂ-SPENCHIU, Maria MORUZ,
Mădălina UNGUREANU
(editori)

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
2023

SUMAR

Cuvânt înainte	7
ALOCUȚIUNI	9
CONFERINȚE PLENARE	19
Sebastian Brock , A thousand years of Biblical translation – into Greek and into Syriac, 3 rd cent. BCE – 7 th cent. CE	21
Alexandru Mihăilă , Chapter and verse division in the Romanian Bibles: influences, changes, questions	33
Eugen Munteanu , Dosoftei, primul și cel mai mare poet român de până la Eminescu	43
Vladan Trijić , Manuscript research in the National Library of Serbia: a short overview	59
COMUNICĂRI	79
Adriana Barbu Panfil , Stereotipia discursului jurnalistic religios ortodox	81
Eusebiu Borca , „Și soarele și luna s-au oprit” (Ios. 10:13). Perspective filologice și duhovnicești ale bătăliei de la Gabaon	95
Iosif Camară , Originea celui mai vechi text românesc	111
Iraida Condrea , <i>Psaltirea în versuri</i> în atenția cercetătorilor basarabeni	141
Florin Crișmăreanu , Despre un sens uitat al Scripturii	149
Dimitrie Dalidis , Simbolismul sării la Sfântul Irineu de Lyon. Studiu de caz: transformarea femeii lui Lot în stâlp de sare (Fac. 19:26)	161
Mioara Dragomir , Denumiri ale cărților Bibliei în <i>Hronograf den începutul lumii</i> (ms. 3517)	171
Felicia Dumas , <i>Le Buisson ardent et l’A cathiste qui lui est consacré en langue française</i>	183
Toma Gania , Sufletul după moarte: argumente biblice și reflectarea lor în hermeneutica patristică	195
Alin Mihai Gherman , Textul biblic ca sugestie omiletică la Efrem Sirul	205

Mariana Nastasia , Étude des insertions bibliques dans l'ouvrage du Métropolitaine Varlaam, <i>Răspuns împotriva Catihismusului calvinesc</i> [Réponse au Catéchisme calviniste].....	223
Iulia Nițescu , Biblical and patristic references in the <i>Lives</i> of muscovite saints (14-15 th century).....	235
Jerzy Ostapczuk , Liturgical tradition in the Romanian Tetraevangelion issued in 1561 in Brașov and its relation to the Cyrillic early printed Gospel editions from the 16 th century	249
Călin Popescu , Despre citarea Psalmului 104/103 în Evrei 1:7 și dezvoltarea Scripturii prin traducere.....	261
Ljiljana Puzović, Milanka Ubiparić , Commemorative books from the Manuscript Collection of the National Library of Serbia.....	285
Adela-Marinela Stancu , Anthroponymes français provenant des fêtes religieuses (II)	295
Ștefan Șuteu , Îndreptarea unor erori din edițiile științifice ale <i>Istoriei ieroglifice</i> (1705) de Dimitrie Cantemir. Ediția Panaitescu-Verdeș (vol. 1-2, 1965)	301
Cătălin Varga , Stilistică și retorică în aparatul critic al <i>Bibliei</i> „Anania”. Studiu de caz: <i>Evangheliile</i>	313
MASĂ ROTUNDĂ/ ROUND TABLE	335
Is there an ecclesiastical text of the Bible? (Alexandru Mihăilă, Filotheu Bălan, Sebastian Brock, Sysse G. Engberg, Catherine Mary Macrobert).....	337